

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Econometría II		Código	611G01027
Titulación	Grao en Economía			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Arranz Perez, Matilde	Correo electrónico	matilde.arranz@udc.es	
Profesorado	Arranz Perez, Matilde	Correo electrónico	matilde.arranz@udc.es	
	Lado González, Eva Mª		eva.lado@udc.es	
	López Bermúdez, Beatriz		beatriz.lopez2@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia é unha ampliación da Econometría I que analiza diversos temas de gran interese teórico e aplicado para a especificación e estimación de modelos econométricos.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	CE1- Contribuír á boa xestión da asignación de recursos tanto no ámbito privado como no público.
A2	CE2-Identificar e anticipar problemas económicos relevantes en relación coa asignación de recursos en xeral, tanto no ámbito privado como no público.
A3	CE3-Aportar racionalidade á análise e á descrición de calquera aspecto da realidade económica.
A4	CE4-Avaliar consecuencias e distintas alternativas de acción e seleccionar as mellores, dados os obxectivos.
A5	CE5-Emitir informes de asesoramento sobre situación concretas da economía (internacional, nacional ou rexional) ou de sectores da mesma.
A6	CE6-Redactar proxectos de xestión económica a nivel internacional, nacional ou rexional. Integrarse na xestión empresarial.
A7	CE7-Identificar as fontes de información económica relevante e o seu contido.
A8	CE8-Entender as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais acerca de cómo funciona a economía.
A9	CE9-Derivar dos datos información relevante imposible de recoñecer por non profesionais.
A10	CE10-Usar habitualmente a tecnoloxía da información e as comunicación en todo o seu desempeño profesional.
A11	CE11-Leer e comunicarse no ámbito profesional en máis dun idioma, en especial en inglés.
A12	CE12-Aplicar á análise dos problemas criterios profesionais baseados no manexo de instrumentos técnicos.
A13	CE13-Comunicarse con fluidez no seu contorno e traballar en equipo.
B1	CB1 - Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nun área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e que soe encontrar nun nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que se demostran por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa entona de traballo.
B3	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía

B6	CG1- Que os estudantes formados se convertan en profesionais capaces de analizar, reflexionar e intervir sobre os diferentes elementos que constitúen un sistema económico
B7	CG2 - Que os estudantes coñezan o funcionamento e as consecuencias dos sistemas económicos, as distintas alternativas de asignación de recursos, acumulación de riqueza e distribución da renda e estean en condicións de contribuír ao seu bo funcionamento e mellora
B8	CG3 -Que os estudantes sexan capaces de identificar e anticipar os problemas económicos relevantes, identificar alternativas de resolución, seleccionar as máis axeitadas e avaliar os resultados aos que conduce.
B9	CG4 -Que os estudantes respecten os dereitos fundamentais e de igualdade de oportunidades, non discriminación e accesibilidade universal das persoas con minusvalidez.
C1	CT1-Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	CT2-Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	CT3-Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	CT4-Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	CT5-Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	CT6-Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer e comprender as consecuencias que sobre os estimadores MCO dos coeficientes do modelo clásico ten o incumprimento dalgunhas das súas hipóteses.	A1	B1	C1
	A2	B2	C3
	A3	B3	C4
	A4		C5
	A7		C6
	A8		C7
	A9		C8
	A10		
	A12		
	A13		
Saber a forma en que un modelo econométrico pode incorporar información cualitativa.	A1	B3	C3
	A2	B4	C4
	A3	B5	C5
	A4	B6	C6
	A7		C7
	A8		C8
	A9		
	A10		
	A12		
	A13		

Coñecer e comprender a forma en que os modelos dinámicos e os de ecuacións múltiples poden ser especificados e estimados.	A1	B9	C3
	A2		C4
	A3		C5
	A4		C6
	A7		C7
	A8		C8
	A9		
	A10		
	A12		
	A13		
Coñecer e comprender a utilidade dos modelos econométricos para analizar as relacións económicas que se presentan na economía real.	A1	B1	C1
	A2	B3	C3
	A3	B7	C4
	A4	B8	C5
	A5	B9	C6
	A6		C7
	A7		C8
	A8		
	A9		
	A10		
	A11		
	A12		
	A13		
Utilizar ferramentas informáticas adecuadas para a aplicación das competencias anteriores.	A7		C3
	A9		
	A10		

Contidos	
Temas	Subtemas
1) O modelo de regresión lineal xeneralizado (MRLX)	1.1. Hipóteses do modelo. Consecuencias da estimación MCO deste modelo. 1.2. Os estimadores de mínimos cadrados xeneralizados (EMCX). Obtención. 1.3. Heterocedasticidad: estrutura, causas, contrastes, estimación e predición. 1.4. Autocorrelación: estrutura, causas, contrastes, estimación e predición.
2) As variables ficticias nos modelos econométricos.	2.1. Definición e incorporación ao modelo. 2.2. Contrastes de estabilidade muestral.
3) Modelos de ecuacións simultáneas.	3.1. Introducción. Expresión do modelo. 3.2. Hipóteses que o definen. 3.3. Propiedades dos estimadores MCO. A estimación de variables instrumentais (VI) 3.4. A estimación de mínimos cadrados en dúas etapas (MC2E).

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A2 A7 A9 A11 B1	3	0	3
Sesión maxistral	A9 A11 B2 B8 B9	17	34	51
Obradoiro	A1 A3 A4 A8 A13 B3 B4 C1 C4 C5 C7 C8	15	30	45

Prácticas a través de TIC	A5 A6 A7 A10 A12 C3	7	28	35
Proba mixta	B5 B6 B7 B8 C6	2	9	11
Atención personalizada		5	0	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	O curso comezará cunha sesión expositiva na que se presentará a materia, exporase con detalle o traballo a desenvolver polos alumnos e os criterios de avaliación e, repasarase os conceptos básicos das materias de Econometría anteriormente cursadas.
Sesión maxistral	Docencia expositiva consistente en leccións impartidas polos profesores, nas que se desenvolverá o contido teórico do programa mediante exposición oral complementada por medios audiovisuais.
Obradoiro	Docencia interactiva dedicada á solución de exercicios nos que se aplican os conceptos teóricos.
Prácticas a través de TIC	Sesións interactivas dedicadas á presentación e aplicación das ferramentas informáticas relacionadas cos contidos do programa.
Proba mixta	Proba escrita para avaliar o grao de aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A heteroxeneidade dos estudantes, no que se refire á súa formación previa e á súa situación académica, require unha atención personalizada que permita resolver as dúbidas específicas que teñan ao longo do curso. A atención prestarase nas horas de clase, nas horas prácticas a través de TIC e no horario semanal de tutorías dos profesores.
Prácticas a través de TIC	
Proba mixta	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A1 A3 A4 A8 A13 B3 B4 C1 C4 C5 C7 C8	Trátase da avaliación continua. Os alumnos deberán ter presenza activa nestas clases e deberán resolver e entregar os exercicios e cuestións que lles sexan propostos e na forma que lles será indicada. Estas actividades computarán na avaliación ata un máximo de 3 puntos sobre 10.	30
Proba mixta	B5 B6 B7 B8 C6	Proba escrita para a avaliación da aprendizaxe. Poderá combinar distintos tipos de preguntas de tipo teórico e práctico. Esta proba computará na avaliación ata un máximo de 7 puntos sobre 10.	70

Observacións avaliación

A) Oportunidades de xuño e de xullo:

1. Para superar a materia obteranse polo menos 5 puntos.
  2. O sistema de avaliación será aplicado, tal e como se describe no apartado anterior, en ambas as dúas oportunidades e a todos os alumnos, con independencia da súa situación académica.
  3. Os alumnos con recoñecemento de dedicación a tempo parcial están exentos de asistencia excepto nas datas de realización das probas de avaliación.
  4. A cualificación de non presentado corresponde unicamente ao alumnado que participe en actividades de avaliación que teñan unha ponderación inferior ao 20 por cento da cualificación total.
- B) Oportunidade adiantada: A avaliación correspondente á oportunidade adiantada desenvolverase a través dunha única proba que se valorará cun máximo de 10 puntos, e que terá como base o temario completo que se describe no apartado "Contidos" da guía do curso académico vixente. Para aprobar a materia será necesario obter un mínimo de 5 puntos nesta proba. Estas condicións de avaliación son específicas para a oportunidade adiantada e só aplicaranse neste suposto.

C) Oportunidades de xuño, de xullo e adiantada:

Como é preceptivo, as probas de avaliación rexeranse polas "Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario" da UDC.

Recoméndase prestar especial atención aos artigos 10 (Identificación dos estudantes) e 14 (Comisión de fraude e responsabilidades disciplinarias).

Fontes de información

Bibliografía básica	- Arranz, M. (2018). Material para o desenvolvemento das clases . Moodle - Carrascal, U., González, Y. y Rodríguez, B. (2000). Análisis econométrico con EViews. RA-MA - Guisán, M.C. (1997). Econometría. McGraw-Hill - Gujarati, D. y Porter, D. (2011). Econometría. McGraw-Hill - Ramil, M.: Rey, c.; Lodeiro, M.; Arranz, M. (2012). Introducción a la Econometría. Noroeste S.L ISBN 13:978-84-92794-64-5
Bibliografía complementaria	- Pena Trapero, J. et al (1999). Cien ejercicios de econometría. Pirámide - Pulido, A. y Pérez, J. (2001). Modelos econométricos. Pirámide - Ramil, M. y Arranz, M. (2001). Modelos de ecuaciones simultáneas. ISBN 84-688-6034-4 - Wooldridge, J. M. (2006). Introducción a la econometría. Un enfoque moderno.. THOMSON É posible que se utilicen outros libros de texto, fontes de datos e material dispoñible na rede. Informarase no curso.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estadística I/611G01006
 Matemáticas I/611G01009
 Microeconomía e Mercados/611G01012
 Estadística II/611G01014
 Macroeconomía/611G01017
 Métodos Estadísticos e Introducción á Econometría/611G01019
 Econometría I/611G01022
 Matemáticas II/611G02010

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

É moi importante que os alumnos estean familiarizados cos contidos das materias de Introducción á Econometría e Econometría I.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías